

Vapaasti valittavien opintojen kehittäminen puu- ja rakennusalalla

Arto Pelkonen

Timo Uusaro

Ammatillisen opettajankoulutuksen
kehittämishanke
Helmikuu 2013
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Pelkonen, Arto; Uusaro, Timo
Vapaasti valittavien opintojen kehittäminen puu- ja rakennusosalalla

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 24 sivua + 6 liitesivua
Helmikuu 2013

Valitsimme kehittämishankkeemme aiheeksi vapaasti valittavien opintojen uudelleen järjestelyn Savon ammatti- ja aikuisopiston Varkauden yksikön puu- ja rakennusaloilla. Tavoitteena on monipuolistaa ja yhtenäistää eri opintoalojen käytäntöjä.

Hanke on toteutettu kysymällä opiskelijoiden ja opettajien mielipidettä tämänhetkisestä vapaasti valittavien opintojen sisällöstä ja toteutuksesta. Tavoite on selvittää, mitä he haluaisivat vapaasti valittavien opintojen sisältävän ja miten heidän näkemystensä mukaan opintoja voisi kehittää edelleen.

Tulosten perusteella olemme tehneet ehdotuksen vapaasti valittavien opintojen kurssitarjottimeksi puu- ja rakennusalan opintoihin. Puualan tarjonnasta kyselyn perusteella tulisi tarjota seuraavia tutkinnonosia: sisustuspuusepäntyöt, huonekalujen entisöinti, puukon valmistus, portaiden valmistus, koristeveisto ja ovien valmistus. Rakennusalan tarjonnasta vastaavasti ehdotamme seuraavia tutkinnonosia: laatoitustyöt, sisävalmistusvaiheen työt, muuraustyöt, korjausrakentaminen, hirsirakentaminen ja ulkoverhouk- ja kattotyöt.

Kehittämishankkeen pohjalta voidaan puu- ja rakennusalojen vapaasti valittavia opintoja kehittää siten, että ne tulevat vastaamaan koulutuksen ja työelämän haasteisiin uuden opetussuunnitelman päivityksen yhteydessä keväällä 2013.

Asiasanat: vapaasti valittavat opinnot, opetussuunnitelma

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHTIA.....	5
	2.1 Opetussuunnitelma	6
	2.2 Työelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin vastaaminen.....	7
	2.2.1 Perustutkintoja määrittävät säädökset.....	8
	2.2.2 Opinto-ohjaus ja henkilökohtainen opintosuunnitelma	9
	2.2.3 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	9
3	VAPAASTI VALITTAVIEN OPINTOJEN RAKENNE	13
4	KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN.....	14
5	TULOKSET	15
	5.1 Opiskelijoiden käsityksiä vapaasti valittavista opinnoista.....	15
	5.2 Opettajien käsityksiä vapaasti valittavista opinnoista.....	18
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	22
	LÄHTEET	24

1 JOHDANTO

Luukkainen (1998, 144) on todennut, että paras koulun uudistaja on se, joka aloittaa uudistamisen omasta toiminnastaan. Kehittämishankkeen kohteeksi olemme valinneet rakennus- ja puualankoulutuksen vapaasti valittavat opinnot. Käsiteltävän aiheen saimme rakennus- ja puualan koulutuspäälliköltä. Olemme havainneet erilaisia käytänteitä eri aloilla. Toisilla aloilla opiskelijat saavat valita itse valinnaiset opintonsa ja toisilla aloilla opettaja määrää ne. Tavoittemme on selkeyttää tilannetta ottaen huomioon Opetushallituksen laatimat ohjeet vapaasti valittavista opinnoista.

Vapaasti valittavien opintojen uudistamisesta on puhuttu useita vuosia yksikösämme, joten tämä aihe sopii meille ja on ajankohtainen. Kehittämishanke on ehdotus muutokselle. Emme halunneet, että kehittämishanke jää vain kuvaamaan meidän oppimisprosessiamme. Ensisijainen hyöty hankkeesta on koko työyhteisölle ja ennen kaikkea opiskelijoille.

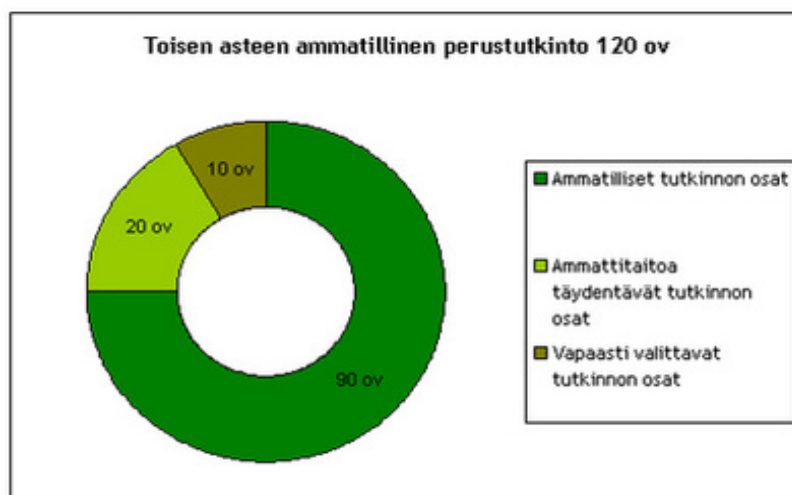
Vapaasti valittavat tutkinnon osat ovat 10 opintoviikon kokonaisuus, joka sisältyy yhteensä 120 opintoviikon laajuiseen ammatilliseen perustutkintoon. Tavoittemme on saada yli koulutusalojen toteutettavia yhteisiä vapaasti valittavia tutkinnon osia, jotka lisäävät opiskelijoiden ammatillista kehitystä puu- ja rakennusalalla.

Kehittämishankkeen pohjana käytettiin opiskelijoille ja opettajille kohdistettua kyselyä. Kyselyllä kartoitettiin miten he ovat kokeneet vapaasti valittavien opintojen tämänhetkisen toteutuksen ja miten sitä voisi kehittää. Kyselyyn osallistui 44 puu- ja rakennusalan opiskelijaa ja kahdeksan opettajaa. Teimme kyselyn myös kahdelle jo valmistuneelle opiskelijalle. Myös opettajilta kysyttiin mielipide vapaasti valittavien opintojen tämänhetkisestä toteutuksesta ja mitä edellytyksiä sen uudistamiselle on.

Tarkoitus on saada puu- ja rakennusalalle toimiva ja joustava opintotarjonta, joka mahdollistaa paremman yhteistyön koulutusalojen välillä. Uskomme opiskelumotivaation kasvavan, kun opiskelija pääsee valitsemaan itselleen mielenkiintoisia opintoja.

2 KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHTIA

Perustutkintoon (120 ov) johtavaan koulutukseen kuuluu ammatillisia tutkinnon osia (90 ov), ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (entisiä yhteisiä opintoja) (20 ov), vapaasti valittavia tutkinnon osia (10 ov) sekä opinto-ohjausta. Perustutkinto tuottaa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneemman, työelämän edellyttämän osaamisen yhdellä tutkinnon osa-alueella. Vähintään 20 opintoviikkoa tutkinnosta opiskellaan työpaikoilla. Tutkintojen rakenteesta ja ammattitaitoa täydentävistä opinnoista ammatillisessa peruskoulutuksessa säädetään valtioneuvoston asetuksessa.

Kuvio 1. Toisen asteen ammatillinen perustutkinnon rakenne (<http://www.toponetti.fi>)

Tutkinnon suorittamiseen kuuluva aika vaihtelee riippuen opiskelijan etenemistahdistista, aiemmista opinnoista ja työkokemuksesta.

Ammatilliset tutkinnon osat muodostavat suurimman osan tutkinnon laajuudesta. Ne vaihtelevat tutkinnoittain, koska ne on muodostettu kunkin alan työelämän toiminta- ja tehtäväkokonaisuuksien pohjalta. Yhteisiä ammattitaitoa täydentäviä opintoja ovat äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, liikunta ja terveystieto sekä taide ja kulttuuri. Ne vastaavat osin lukion opintoja. Koulutuksen tavoitteena on saavuttaa korkea tietotaito (Aittola 2002, 141).

Tutkintoon sisältyy myös opinto-ohjausta, ammattiosaamisen näytöt sekä opin-
näyte. Uudistettuun perustutkintoon sisältyy mahdollisuus suorittaa entistä jous-
tavammin myös osia muista ammatillisista tutkinnoista, joita ovat muut perustut-
kinnot, ammattitutkinnot tai jopa ammattikorkeakoulututkinnot.

(Hätönen 2006, 8-10.)

2.1 Opetussuunnitelma

Yhteiskunnallisten muutosten ja nopeasti muuttuvan työelämän myötä ammatil-
linen peruskoulutus on järjestetty laaja-alaisiksi tutkinnoiksi. Niille on ominaista
osaamisen kivijalan muodostava ammatillinen osaaminen sekä joustavuutta ja
valinnan mahdollisuuksia tukevat yksilölliset opintopolut.

Tutkintojen perusteet on laadittu ottaen huomioon globalisaation, teknologian
nopean kehittymisen, väestön ja elinkeinorakenteen muutokset ja ympäristöky-
symykset, jotka ovat muuttaneet käsityksiä työstä ja vaadittavasta ammat-
tiosaamisesta.

Tutkinnon perusteissa on osaamisen laaja-alaisuudella, siirrettävyydellä, itse-
arvioinnilla ja jatkuvalla oppimisella ja ongelmanratkaisutaidoilla erityinen merki-
tys. (Tynjälä 2002, 160–161) kuvaa työskentelytapaa asteittain etenevänä,
progressiivisena ongelmanratkaisuprosessina, jonka myötä se tuottaa jatkuvasti
kehittyvää tietotaitoa. Tämä vaatii opiskelijalta joustavuutta muodostaa erilaisia
sosiaalisia verkostoja, sekä mahdollistaa liittymisen niihin. Ammatissa kehitty-
minen ja työkäytäntöjen uudistaminen sekä muuttuvat työelämän vaatimukset
edellyttävät myös halua oppia jatkuvasti lisää. (Launis & Engeström 2002, 66)
toteavat, että koulutuksen haastelivat pitävät sisällään yleisiä valmiuksia, kuten
mukautumista yhä nopeammin kehittyvään muutokseen, ennen kaikkea tieto-
tekniseen muutokseen sekä valmiutta toimia laajenevissa verkostoissa, yhteis-
työtä ja kansainvälistymisen kautta edellytettyä kielitaitoa unohtamatta.

Tutkinnon perusteissa ammatillinen osaaminen on siihen sisältyvän tiedon ja
käytännön taitojen integroitunut kokonaisuus, joka näkyy toiminnan sujuvuute-
na, käytännön taitoina ja kykyinä ratkaista ongelmia työtilanteissa. Tutkimuksis-
sa on havaittu, että taitavaan suorittamiseen liittyen henkilölle kehittyy tehokas

tapa muokata ja organisoida muistettavaa ainesta niihin tilanteisiin, joissa sitä tarvitaan (Lehtinen & Palonen 2002, 148–151). Ammatilliseen toimintaan sisältyvät tiedollinen perusta, ammattieettinen osaaminen, harjaantumisen kautta muodostunut käytännön taito sekä myös hiljainen tieto, tunteet, kokemukset ja oivallukset. Osaamisen piirteitä ovat lisäksi taito arvioida omaa osaamista, kyky suunnitella, kyky ratkaista ongelmia sekä kyky suhtautua tietoon kriittisesti ja oppia kokemusta hyödyntäen.

Hiljainen tieto kehittyy jatkuvasti, ja se perustuu kokemukseen, tekemällä oppimiseen ja on sidottu kiinteästi ihmisten toimintaan, menettelytapoihin, rutiineihin, ihanteisiin, arvoihin ja tunteisiin. Hiljaisen tiedon määrä kasvaa ammattia harjoitettaessa jatkuvan oppimisen myötä. Hiljainen tieto on hyvin henkilökohtaista tietoa, siitä on vaikea puhua ja sitä on vaikeaa jakaa. Aiemmin mestarioppipoika-tyyppinen ohjaussuhde takasi perinteen siirtymisen (Aittola 2002, 127).

2.2 Työelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin vastaaminen

Opetushallitus on laatinut ammatillisten perustutkintojen perusteet yhteistyössä valtakunnallisten sidosryhmien, koulutuksen järjestäjien sekä alueellisen työelämän edustajien ja opiskelijoiden kanssa. Lisäksi tutkinnon perusteiden kehittämistä varten on tehty useilla aloilla työelämän tarpeita vuoteen 2015 kartoittavia ennakkointihankkeita. Hankkeissa on selvitetty työelämän ja yksilöiden osaamistarpeita. Ammatilliset tutkinnon osat on tutkinnon perusteissa määritelty työelämän toimintakokonaisuuksina ja ammattitaitovaatimukset työssä vaadittavana osaamisena. Koulutuksen järjestäjä voi lisäksi tarjota paikallisen työelämän tarpeista lähteviä tutkinnon osia.

Koska tutkinnon osat muodostavat selkeitä työelämän kokonaisuuksia, ne voidaan suorittaa ammattipätevyyttä tuottava tutkinnon osa kerrallaan. Koulutuksen järjestäjä voi järjestää koulutuksen esimerkiksi niin, että oppilaitoksessa opiskelu ja työssäolo vuorottelevat. Tutkinnon perusteissa oleva valinnaisuus edellyttää koulutuksen järjestäjältä laajaa yhteistyötä sisäisesti eri koulutusalojen ja tutkintojen kesken, toisten koulutuksen järjestäjien, oppilaitosten ja alueellisen työelämän kanssa. Kehittyäkseen ensin ammattilaiseksi ja sitä kautta asi-

antuntijaksi on tehtävä yhteistyötä muiden ”alan ammattilaisten”, asiantuntijoiden kanssa, tämän toteaa myös (Lehtinen & Palonen 2002, 156 ja 158–159).

2.2.1 Perustutkintoja määrittävät säädökset

Ammatillisen koulutuksen haasteellisena tavoitteena on lain (L 630/1998) mukaan:

- antaa opiskelijoille ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen
- tukea opiskelijoiden kehitystä hyviksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi
- antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja
- tukea elinikäistä oppimista
- antaa opiskelijoille valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen
- kehittää työelämää ja edistää työllisyyttä
- tukea elinikäistä oppimista.

Valtioneuvoston päätöksen (VNp 213/1999)1 §:n ja asetuksen (A 488/2008) mukaan:

- Perustutkintoon johtavaan koulutukseen kuuluu ammatillisia opintoja ja niitä tukevaa työssäoppimista, ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia ja ammattitaitoa täydentäviä yhteisiä opintoja, vapaasti valittavia opintoja sekä opinto-ohjausta.
- Opetussuunnitelman perusteet laaditaan siten, että tutkinto tuottaa laajalajaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin ja erikoistuneemman osaamisen ja työelämän edellyttämän ammattitaidon yhdellä tutkinnon osa-alueella.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (L 631/98) mukaan

- Tutkintoon valmistavaa koulutusta järjestettäessä sen sisällöstä päättää koulutuksen järjestäjä tutkinnon perusteiden mukaisesti.

- Kolmiportainen ammatillisten perustutkintojen tutkintorakenne alkaen vuodesta 2009 ja 2010 siirtymäsäännöksineen. arviointiasteikko (tyytyttävä 1, hyvä 2 ja kiitettävä 3) (Opetussuunnitelman rakenne, 2012, 11–12).

2.2.2 Opinto-ohjaus ja henkilökohtainen opintosuunnitelma

Opetushallitus on tutkinnon perusteissa 2008 – 2010 määrännyt opinto-ohjauksesta ja henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta tutkinnon perusteiden luvussa. Koulutuksen järjestäjä määrittää opetussuunnitelmassaan opinto-ohjauksesta ja henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta siten, että seuraavat tutkinnon perusteissa olevat tavoitteet toteutuvat.

Opinto-ohjaus järjestetään siten, että se edistää koulutuksellista, etnistä ja sukupuoli- ja sukupuolten välistä tasa-arvoa. Lisäksi se lisää opiskelijoiden hyvinvointia, ehkäisee opintojen keskeyttämistä, edistää työllistymistä ja tukee jatko-opintoihin haikuumista. (Opetussuunnitelman rakenne 2012, 100–103).

2.2.3 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Opiskelija ja opettaja käyvät opintojen alussa arviointikeskustelun, jossa määritellään opiskelijan osaamisen taso. Lisäksi opiskelijalle tehdään lähtötasokartoitukset, joiden avulla määritellään opiskelijan vahvuudet, aikaisempi osaaminen sekä tarvittava tuki ja ohjaus. Osaamisen kartoitus on pohjana henkilökohtaisten tavoitteiden laatimisessa.

Opiskelija hakee osaamisen tunnistamista ja tunnustamista ennen kyseisten tutkinnon osien alkamista. Hänen tulee esittää tarvittavat asiakirjat ja aineistot (esim. todistukset opinnoista, harrastuksista ja työstä), joiden perusteella hakee tunnistamista ja tunnustamista. Kyseiset dokumentit liitetään henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Osaamisen tunnustamisella vältetään opintojen päällekkäisyyttä ja lyhennetään opiskeluaikaa. Se on osa opiskelijan arviointia ja sitä koskevat samat säädökset

kuin muutakin opiskelijan arviointia. Osaamisen tunnustamisesta päättävät kyseisten opintojen opettajat. Aikaisemmin hankitulle osaamiselle ei ole aikarajaa, jota ennen hankittua osaamista ei voitaisi tunnustaa. Suoritetut tutkinnot eivät vanhene, mutta osaaminen voi vanhentua. Osaamisen ajantasaisuus voidaan varmistaa tarvittaessa esimerkiksi näytöillä. Tunnustettujen opintojen arvosanoja voi korottaa koulutuksen aikana. Korotukset koulutuksen päätyttyä tehdään yksityisopiskelijana.

Opiskelija voi osallistua opintoihin, jotka hän voisi saada tunnustettua, mutta oppilaitoksella ei ole velvollisuutta erikseen järjestää näitä opintoja. Koko tutkinnon osan korvaavat opinnot tai muutoin hankittu osaaminen, joka ensin on arvioitu, merkitään opiskelijan päättötodistukseen arvosanoineen. Poikkeuksena ovat vapaasti valittavat tutkinnon osat, jotka opiskelijan pyynnöstä voi kirjata opintokorttiin ja todistukseen suoritusmerkinnällä. Opettajan on kuitenkin arvioitava myös vapaasti valittavat opinnot numeerisesti. Muualla suoritetut tutkinnon osat merkitään alaviitemaininnalla, missä ne on suoritettu. Aikaisemmin suoritettua ammattiosaamisen näyttöjen arvosanat merkitään vastaavasti arvosanoineen, lyhyine kuvauksineen ja alaviitemainintoineen näyttötodistukseen.

Jos aikaisemmin hankittu osaaminen ei kata koko tutkinnon osaa, sen tunnustaminen merkitään opintosuoritusrekisteriin. Päättötodistuksessa ei tällöin näy, missä osaaminen on hankittu.

Jos tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttö annetaan useammassa osassa, osanäytöt voidaan tunnustaa, mikäli arviointitiedot on taltioitu riittävän tarkasti niin, että koko näytön arvosana voidaan antaa. Mikäli osaamisen tunnustaminen tehdään sellaisen tutkinnon osista, joihin ei ole sisältynyt ammattiosaamisen näyttöjä, merkitään näyttötodistukseen ko. tutkinnon osan kohdalle nimi ja laajuus sekä alaviitemaininta, että osaaminen on tunnustettu tutkinnosta, joka ei ole sisältänyt ammattiosaamisen näyttöjä. Ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tutkinnon osan arvosanaksi merkitään hyväksyty ja alaviitteellä osoitetaan, että se on suoritettu näyttötutkintona.

Lukion päättötodistuksen pohjalta tunnustetaan ammattitaitoa täydentäviin tutkinnon osiin (20 ov), vapaasti valittaviin tutkinnon osiin (10 ov) ja ammatillisiin

tutkinnon osiin sisältyviin muihin valinnaisiin tutkinnon osiin (10 ov). Ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien valinnaisten osien (4 ov) tunnustamisessa ver-rataan lukion opintojen vastaavuudet tutkinnon perusteissa määriteltyihin sisäl-töihin.

Opetussuunnitelman perusteissa on määritelty, mitkä lukion erilliset kurssit vas-taavat ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia. Erillisten kurssien (ei lopullista oppimäärän arvosanaa) tunnustaminen merkitään opintokorttiin alaviitteenä suorituspaikka. Tutkintotodistukseen ko. tutkinnon osan arvosana annetaan ammatillisen koulutuksen arvosanana (ei suorituspaikkaa).

Toisesta ammatillisesta tutkinnosta tunnustetaan tutkinnon osia siten, että ne korvaavat suoritettavassa tutkinnossa ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat 20 ov (mikäli kaikki on suoritettu), vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 ov ja ammatillisten tutkinnon osien muut valinnaiset tutkinnon osat 10 ov. Lisäksi tun-nustetaan sellaisia ammatillisia tutkinnon osia, jotka keskeisiltä osilta vastaavat suoritettavan tutkinnon ammattitaitovaatimuksia.

Ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta tunnustetaan vastaavia tutkinnon osia niin, että ne kirjataan tutkintotodistukseen merkinnällä hyväksyty. Kesken jää-neestä tutkinnosta tunnustetaan suoritettavat tutkinnon osat ja opiskelija täydentää tutkintoon puuttuvilta osilta. Jos opiskelija haluaa täydentää vanhan tutkinnon uudeksi, hänen suorittamansa aiemmat tutkinnon osat tunnustetaan, mikäli ne ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään voimassa olevan tutkinnon perus-teiden mukaisia.

Työkokemuksella hankittu osaaminen tunnustetaan suoritettavassa tutkinnossa, mikäli osaaminen on tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään voimassa olevan tutkinnon perusteiden mukaista. Jos työkokemuksella hankittu osaaminen kat-taa koko tutkinnon osan, opiskelija osoittaa osaamisensa jollakin tavoin arvosa-nan saamiseksi (esim. ammattiosaamisen näytöillä).

Ulkomailla suoritettavat opinnot ja ulkomailla työssä hankittu osaaminen tunnuste-taan, jos osaaminen on tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään tutkinnon perus-teissa määriteltyjen tutkinnon osien tavoitteiden ja ammattitaitovaatimusten mu-

kaista. Mikäli todistuksista ei selviä opintojen vastaavuutta, opiskelija osoittaa osaamisensa jollakin arvioitavalla tavalla.

Kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettavat opinnot, jotka vastaavat suoritettavan tutkinnon tavoitteita ja ammattitaitovaatimuksia, tunnustetaan suoritettavaan tutkintoon. Varusmies- tai siviilipalvelukseen osallistuminen tunnustetaan Puolustusvoimien antamien ohjeiden mukaisesti.

Harrastuksissa hankittu osaaminen tunnustetaan vapaasti valittaviin tutkinnon osiin tai muihin opintoihin, jos osaaminen vastaa tutkinnon perusteissa määritellyjä tavoitteita tai ammattitaitovaatimuksia. Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin voidaan tunnustaa sellaista osaamista, josta ei löydy tutkinnon osien vastaavuutta. (Savon koulutuskuntayhtymän opetussuunnitelma, 2009)

3 VAPAASTI VALITTAVIEN OPINTOJEN RAKENNE

Koulutuksen järjestäjä tarjoaa vapaasti valittavia tutkinnon osia joko itse tai yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja työelämän kanssa. Tarjoamilleen vapaasti valittaville tutkinnon osille koulutuksen järjestäjä hyväksyy tavoitteet tai ammattiaitovaatimukset sekä niille arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit.

Koulutuksen järjestäjä voi opetussuunnitelmassaan mahdollistaa ammatillisten vapaasti valittavien tutkinnon osien arvioinnin ammattiosaamisen näytöllä, jolloin tutkinnon osalle hyväksytään myös ammattitaidon osoittamistavat. (Opetussuunnitelman rakenne 2012, 134).

Vapaasti valittavat tutkinnon osat (10 ov) voivat sisältää ammatillisia tai ammatitaitoa täydentäviä tutkinnon osia tai lukio-opintoja. Myös kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettavat opinnot voidaan sisällyttää vapaasti valittaviin opintoihin. Opiskelija voi valita ne omasta tai toisesta oppilaitoksesta. Vapaasti valittavilla tutkinnon osilla opiskelija voi täydentää ammatillista osaamistaan tai ammatitaitoa täydentävillä tutkinnon osilla lisätä valmiuksiaan esimerkiksi suorittaakseen ammatillisen perustutkinnon ohella ylioppilastutkinnon. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat liittyä myös omiin harrastuksiin.

Hätönen (2006, 14) tuo esille, että vapaasti valittavien opintojen tehtävä on myös tukea opiskelijan persoonallisuuden kasvua.

4 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN

Toteutimme kehittämishankkeen kyselyinä (liitteet 1 ja 2). Kartoitimme rakennus- ja puualan opiskelijoiden ja opettajien mielipiteitä vapaasti valittavista opinnoista. Kyselyyn osallistui 52 henkilöä, joista opettajia oli 8 ja opiskelijoita 44. Kyselyn toteutimme 19.–22.11.2012 välisenä aikana opetustuntien yhteydessä. Kerroimme opiskelijoille ennen vastauslomakkeiden jakoa, että tavoittemme on saada sanallisia vastauksia. Muotoilimme kysymykset sellaiseksi, että saimme oikean käsityksen vapaasti valittavien opintojen toteutuksesta sekä niihin liittyvistä kehittämisehdotuksista.

Käsittelimme tuloksissa opiskelijoita yhtenä ryhmänä ja opettajia omanaan. Valitsimme tämän käsittelytavan, koska puu- ja rakennusalan opiskelijoiden vastaukset olivat samansuuntaiset. Opettajat halusimme pitää omana joukko-
naan, koska haluamme tietää, miten heidän vastauksensa vapaasti valittavista opinnoista eroavat opiskelijoiden käsityksistä.

Rakennusalalta vastasi kyselyyn 24 opiskelijaa ja yksi valmistunut talonrakentaja. Vastaa-
jista toisen vuosikurssin opiskelijoita oli 14 henkilöä ja kolmannen vuosikurssin yhdeksän henkilöä. Miehiä heistä oli 22 ja naisia kaksi henkilöä. Kyselyyn vastanneet rakennusalan opiskelijat suorittavat ensimmäistä perustutkintoa yhtä lukuun ottamatta.

Puualalta vastasi kyselyyn 20 opiskelijaa ja yksi valmistunut puuseppä. Vastaa-
jista ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita oli 13 henkilöä ja toisen vuosikurssin kuusi henkilöä. Miehiä heistä oli 10 ja naisia 10. Kyselyyn vastanneista puualan opiskelijoista seitsemän suorittaa toista perustutkintoa.

Puu- ja rakennusalan opettajille tehtyyn kyselyyn vastasi kahdeksan opettajaa. Heillä on keskimäärin 12,4 vuoden työkokemus. Vaihteluväli työkokemuksessa oli 32 ja puolen vuoden välillä. Opettajista puolet toimii puualalla ja puolet rakennus-
alalla. Opettajista miehiä oli viisi ja naisia kolme.

5 TULOKSET

5.1 Opiskelijoiden käsityksiä vapaasti valittavista opinnoista

Kysymykseen oletko suorittanut vapaasti valittavia opintoja, vastattiin seuraavasti:

Vastanneista yhdeksän ei ollut suorittanut vapaasti valittavia opintoja. Perusteluna oli, että niitä ei ole vielä ollut tarjolla. Tämä johtuu siitä, että vastaajista 13 oli ensimmäisen vuosikurssin opiskelija ja heillä ei vielä ole ollut kyseisiä opintoja. Kyllä vastanneita oli 43 opiskelijaa, jotka olivat suorittaneet mm. rakennusalalla CADS –opintojakson, hirsirakentamista, liikuntaa ja vanhojen tanssi -kurssin. Puualalla suoritettuja opintojaksoja olivat intarsia, kosteantilankalusteen-, puukonvalmistus- ja taidemaalausopintojaksot.

Kysymykseen miten opiskelijat ovat kokeneet vapaasti valittavat opinnot:

Yhdeksän opiskelijaa koki vapaasti valittavat opinnot tarpeelliseksi ja ammattitaitoa laajentavaksi kokonaisuudeksi. Kuusi opiskelijaa piti vapaasti valittavia opintoja irrallisena kokonaisuutena. Suurin osa opiskelijoista (N=22) piti vapaasti valittavien opintojen tuomasta vaihtelusta. Opiskelijat ilmaisivat kokemuksensa seuraavasti:

”Liikunta tekee hyvää”

”Pystyy itse valitsemaan aineita jotka kiinnostavat ”

”Pystyy perehtymään kiinnostavaan aiheeseen tarkemmin”

”Cadsin käyttö voi olla hyödyllinen taito, hirsirakentaminen kiinnostaa”

”Hyvä juttu näin pitääkin olla, Se tuo vaihtelua ja kun itse voi valita kurssin”

”Tilaus ja teema oli mukavaa, koska siinä teimme eri maiden ruokia ja erilaisia pöytäkattauksia”

Vapaasti valittavista oli myös kehittämiseen liittyviä mielipiteitä:

”Osittain kivaa, mutta tietokonejutut ei oikeen ole minulle”

”Esim. hirsirakentaminen oli vaan kaksi koetta ja pari videota”

Kysyimme kuinka monelle opiskelijoille oli tehty vapaasti valittavien opintojen hyväksi lukemista. Opiskelijoista 31:lle ei ollut tehty hyväksi lukua. Vastaajista

kolmella olisi ollut mahdollisuus käyttää hyväksi lukemista, mutta he eivät halunneet sitä. Eräs opiskelija totesi vastauksessaan seuraavanlaisesti:

”Koska tarkoitus on laajentaa osaamista ja kaikkea pitää kokeilla”

Yksitoista opiskelijaa, jotka käyttivät hyväksi lukemista hyödykseen, perustelivat valintaansa seuraavasti:

”Valmistuisin aikaisemmin”

”Käytetty aiemmasta tutkinnosta”

Tiedustelimme miten opiskelijat toivoisivat vapaasti valittavien opintojen jaksotuksen. Vaihtoehtona esitimme seuraavat mahdollisuudet:

Vaihtoehto 1: Ammattia syventävä opintokokonaisuus 1x 10ov, keskitytään yhteen aiheeseen kolmen vuoden aikana. Tämän vaihtoehdon valitsi seitsemän opiskelijaa.

Vaihtoehto 2: Ammattia syventävä tutkinnonosa, joka on useammasta osasta koostuva kokonaisuus. 2 x 5ov keskitytään pariin kiinnostavaan aiheeseen kolmen vuoden aikana. Tämän vaihtoehdon kannalla oli 22 opiskelijaa.

Vaihtoehto 3: ”Välipala” joka koostuu useasta pienestä osasta, ei välttämättä, suoraan ammattiin liittyvää. 5x 2ov keskitytään useaan aiheeseen kolmen vuoden aikana. Tämän vaihtoehdon kannalla oli 14 opiskelijaa.

Selvitimme millaisen vapaasti valittavien opintojen tarjottimen opiskelijat halusivat. Opiskelijat valitsivat viisi mielenkiintoisinta tutkinnonosaa puu- ja rakennusalan tarjottimelta, joka oli koottu kummankin alan vapaasti valittavista opinnoista. Tulokset on laskettu yhteen ja kuusi eniten pisteitä saanutta aihetta laitoimme esille, kurssitarjotin ehdotukseksi (ks. taulukko 1 ja 2). Opiskelijoiden näkemyksen mukaan nämä opinnot olivat hyödyllisimpiä/ mielenkiintoisimpia.

sija	tutkinnon osa puualalta	pisteet
1	Sisustuspuusepäntyöt	69
2	Huonekalujen entisöinti	50
3	Puukon valmistus	41
4	Portaiden valmistus	36
5	Koristeveisto	34
6	Ovien valmistus	33

Taulukko 1. (liite 1)

sija	tutkinnon osa rakennusalalta	pisteet
1	Laatoitus	100
2	Sisävalmistusvaiheen työt	80
3	Muuraus	71
4	Korjausrakentaminen	63
5	Hirsirakentaminen	58
6	Ulkoerä ja kattotyöt	55

Taulukko 2. (liite 2)

Opiskelijoilta kysyttiin myös omia ehdotuksia ja mielipiteitä. Kyselyä tehdessä kävi ilmi, että opiskelijat haluaisivat opintoja myös muilta aloilta kuin puu- tai rakennusalalta sekä monipuolisuutta opintoihin. Vastauksissa ehdotettiin seuraavia aiheita:

”Vaapun tekeminen → Se olisi kyllä hyvä valinnainen”

”Kalusteiden ja materiaalien käsittely”

”Päätäkää luovasti”

”Oma yritys”

”Korjausrakentaminen koska korjausrakentamista on aina”

”Ei ole lisättävää tehkää luovia päätöksiä”

”Uudisrakentaminen, se ois mukavaa”

”Jotain rakennukseen liittyvää hyödyllistä”

”piirustukset”

”Maalaus tai tapetointi. Se olisi hyvä opetella koska sitä voi tarvita ihan normaalissakin elämässä”

- ”Verhoilu”
- ”Kaiverrus metalliin”
- ”Hygienia- ja anniskelupassi”
- ”Ympäristönsuojelu”
- ”Kestävää kehitystä”
- ”Hirsirakentaminen ja salvokset, vois olla sellaanen mikä vois sopia myös rak.alalle”
- ”Pintakäsittelyyn ja pintakäsittelyaineisiin perehdyttäminen, tarpeellinen aihe”

5.2 Opettajien käsityksiä vapaasti valittavista opinnoista

Opettajille suunnatussa kyselyssä haluamme tuoda näkyviin heidän näkemyksen vapaasti valittavista opinnoista ja niiden kehittämisestä. Kyselyyn vastasi kahdeksan opettajaa. Puualalta oli viisi opettajaa ja rakennusalalta oli kolme opettajaa.

Opettajista seitsemän oli opettanut vapaasti valittavia opintoja. He olivat opettaneet mm.: juhlapuvun valmistamista, kokeilevaa ja syventävää kaavatekniikkaa, rooliasun valmistamista, vaatteita joustavista materiaaleista, vanhasta uutta värjäystä, huovutusta, kankaanpainantaa, kirjansidontaa, Tiffany-tekniikkaa, lasimosaiikkia, lasinsulatusta, koru- ja emalitöitä, hirsityötä ja CADS- piirustusta, sisävalmistusvaiheen töitä, ulkoverhous- ja kattotöitä, korjausrakentamista, telinerakentamista, muurausta ja laatoitusta.

Opettajista kuusi oli sitä mieltä, että he ovat pystyneet laajentamaan opiskelijoiden ja omaa ammatillisuutta. Yhden opettajan mielestä vapaasti valittavat opinnot ovat jääneet irralliseksi kokonaisuudeksi. Neljän opettajan mielestä se toi myös työhön vaihtelua. Opettajat perustelivat näkemystään seuraavalla tavalla:

”Ammatillinen laajentaminen toteutui niin kauan kuin kontaktiopetusta oli 30 h/ ov (nyt 20 h ei riitä harjoitusta vaativiin opintoihin)”

”Opiskelijat ovat yleensä innostuneita saatuaan itse valita, mitä opiskelevat”

”Opiskelijoiden tuntemus/osaaminen eri tekniikoista on lisääntynyt ”

”Työni sisältää nykyisin niin vähän kädentaitoja → vapaasti valittavat tuovat vaihtelua”

”Muiden alojen opiskelijat oppivat suunnittelemaan ja valmistamaan tuotteita myös muista materiaaleista kuin niistä tutuista, joita omalla alalla käyttävät → oma ammatillisuus laajenee ja samalla työ on vaihtelevampaa, kun voi opettaa ammattitöitä muillekin kuin omille opiskelijoille (aloittelijoita on haastavampi opettaa)”

”ai niin vielä: opiskelijat toivottavasti uskaltavat yhdistellä erilaisia materiaaleja ennakkoluulottomasti vapaasti valittavien kurssien jälkeen”

”Varsinkin CADS on tuonut vaihtelua mielestäni myös opiskelijoiden työhön. Oppilaat näkevät suunnittelun alkeita ja koneella on hyvä ja nopea tehdä muutoksia ja hakea eri vaihtoehtoja. Jotkut oppilaat ovat pystyneet toteuttamaan jopa pääpiirustuksia rakennuskuviin. Motivoi hyvin luokkaopiskelussa”

”Työsaliharjoittelun ja työssäoppimisen kautta karttuu kädentaidot unohdamatta teoreettista osuutta”

”Pieni tunti määrä, ei pysty käytännön työhön”

Kysyimme opettajilta kokemusta hyväksilukemisesta. Neljä opettajaa ei ole tehnyt hyväksilukemisia vapaasti valittavien opintojen osalta. Viisi opettajaa kahdeksasta oli tehnyt hyväksilukemista seuraavin perustein:

”Olen ottanut kantaa hyväksilukijan kysyessä, sopiiko jokin opiskelijan ehdottama suoritus vapaasti valittaviin opintoihin”

”Ks. teksti etusivulla + opintosuunnitelman yhteinen osa 2009, s. 23 + Kuntayhtymän hyväksilukemisen yleiset linjaukset”

”Kesätyöt, aiemmat opinnot”

”Aikaisemman osaamisen tunnistaminen”

”opiskelija on näyttänyt osaamisensa tai esittänyt riittävät dokumentit, työ turvallisuutta unohtamatta”.

Kysyimme opettajilta myös mielipidettä, vapaasti valittavien opintojaksojen pituudesta. Yhden opettajan mielestä sopiva pituus olisi 10 ov. Suurin osa opettajista, eli kuusi henkilöä piti parhaimpana 2x 5 ov ratkaisua. Kolmen opettajan mielestä oli paras ratkaisu 5x 2 ov.

Kysyttäessä ehdotuksia vapaasti valittavista opinnoista, opettajat ottivat kantaa kurssin pituuteen.

”Kaikki ovat hyviä vaihtoehtoja, aine ratkaisee pituuden”

”Kivoja lyhytkursseja, joita markkinoidaan houkuttelevasti ammatti-koululla ja lukion opiskelijoille”

”Mikä tahansa rakennusalaan kuuluva täydentyen metallipuolen jutuilla esim. hitsaaminen”

”Käsi- ja taideteollisen tutkinnon osia vois tehdä ”ristiin” rak.alan tutkintojen kanssa”

”Eri koulutus aloilta rakentamista sivuavia valinnaisia tutkinnon osia esim. Jos vapaasti valittavista on kädentaitoja vaativia taitoja olisi tuntimäärät riittävät esim. muuraus ja laatoitus ei kahdessa tunnissa hirveesti muurata”

”Opintoalojen välistä yhteistyötä esim. raken.alalta voisivat käydä sähköpuolella oppimassa perusteita osaisivat korjata jatkojohdot ym. (vaihtaa porakoneisiin hiilet ym.) monet alat voisivat opetella ruuanlaittoa jne... yleisesti tällainen rasittaisi opettajia ja monet asetukset ja lait joutuisivat puntariin”

Kyselyssä opettajilla oli mahdollisuus esittää kehittämissuhteita. Eräät opettajat toivat esille seuraavat asiat:

”periaatteessa toiminut hyvin. Nykyisin on niin paljon hyväksilukijoita, että vapaasti valittavien opintojen tarjontaa pitäisi tarkastella kriittisesti”

”Vapaasti valittavia ei tunnuta arvostavan johdon piirissä yhtä paljon kuin muita osia, koska lähituntiresurssit ovat pienemmät”

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kehittämishanke sai alkunsa pitkään puheena olleesta aiheesta miten vapaasti valittavat opinnot meillä puu- ja rakennusalalla toimivat. Mietimme yhdessä kouluspäällikön kanssa, että tämä aihe palvelisi meidän yhteisöämme parhaiten tällä hetkellä. Käytänteet eri koulutusaloilla vapaasti valittavien toteutuksen suhteen ovat olleet kirjavat ja aloilla vakiintuneet. Tarkoituksemme on luoda ehdotus miten vapaasti valittavat opinnot vastaisivat ja kohtasivat opetuksen ja työelämän vaatimukset ja haasteet, unohtamatta sitä, miten se tulisi parhaiten palvelemaan opiskelijoiden kehitystä.

Panostimme kysymysten laadintaan saadaksemme esille olennaisimman tiedon vapaasti valittavien opintojen tämän hetkisestä toteutuksesta puu- ja rakennusalalla. Käsityksemme mukaan onnistuimme kysymysten asettelussa ja saimme esille olennaiset asian. Opiskelijat perustelivat vastauksensa hyvin sanallisesti. Kirjallisten tuotosten saaminen on yleensä vaikeaa teknisesti suuntautuneilta opiskelijoilta.

Kyselyn perusteella opiskelijat pitivät valinnan mahdollisuutta tärkeänä. Opiskelijat olivat melko tyytyväisiä opintojen toteutukseen ja sisältöön, vaikka yleisesti toivottiin enemmän käytännön tekemistä.

”Ei ole lisättävää tehdä luovia päätöksiä”

”Esim. hirsirakentaminen oli vaan kaksi koetta ja pari videota”

Opiskelijoiden vastaukset tukevat Opetushallituksen yleistä linjaa vapaasti valittavien valinnan vapaudesta. Vastanneista opettajista ja opiskelijoista valtaosa halusi opintojaksojen pituudeksi 2x 5 ov, mikä toimii hyvin monen opetettavan aiheen kanssa. Tämä mahdollistaisi toteuttaa erimittaisia opintoja esim. hirsirakentaminen 10 ov ja puukon valmistamiseen riittäisi 5:n ov laajuus. Opettajien vastauksissa usealla nousi esille kritiikki tuntiresursseista. Tämä tuli esille eräässä opettajan vastauksessa:

”Vapaasti valittavia ei tunnuta arvostavan johdon piirissä yhtä paljon kuin muita osia, koska lähituntiresurssit ovat pienemmät”

Resurssikysymykseen me emme voi vaikuttaa suoraan, koska se on päätetty kuntayhtymätasolla, eikä sitä voi muuttaa alakohtaisesti. Opettajien suhtautuminen vapaasti valittavien opintojen uudelleen järjestelyyn oli positiivinen ja rakentava. Vastaajista kukaan ei nostanut esille esimerkiksi opettajien tarvitsemaa tuntimäärää. Emme ota kantaa tuntiresurssien jakoon sen enempää kuin, että sitä voidaan hallita opintotarjonnalla.

”Ennakkoluulotonta asennetta”

Ehdotamme puualan vapaasti valittavien opintojen kurssin tarjonnaksi kyselyn pohjalta seuraavia aloja; sisustuspuusepäntyöt, huonekalujen entisöinti, puukon valmistus, portaiden valmistus, koristeveisto ja ovien valmistus.

Ehdotamme kyselyn pohjalta, että tutkinnon osat rakennusalalta olisivat; laatoitus, sisävalmistusvaiheen työt, muuraus, korjausrakentaminen, hirsirakentaminen, ulkoverhous ja kattotyöt.

Kyselyn perusteella kävi ilmi, että olisi tärkeä opiskella ihan arkisia asioita, kuten ruuanvalmistusta, kodinhoitoa ja muita elämän hallintaan liittyviä asioita. Toisaalta valinnaistarjotin voisi sisältää yhteiskunnallisesti tärkeitä aiheita, kuten ympäristön suojelua ja kestäväää kehitystä.

Opiskelijat ja opettajat pitivät myös tärkeänä, että olisi tarjontaa yli opintoalojen, kuten metalli-, sähkö- ja cateringalalta. Mielestämme vapaasti valittavia kursseja tulisi laajentaa paikkakuntatasolle, kuten ammattikorkeakoulu toteuttaa. Ammattikorkeakoulussa opiskelijat saavat valita opinnot miltä alalta tahansa.

”Vaapun tekeminen se olisi kyllä hyvä valinnainen”

”Kivoja lyhytkursseja, joita markkinoidaan houkuttelevasti ammatti-koululla ja lukion opiskelijoille”

Ehdotamme myös, että vapaasti valittavien opintojen valinta ja toteutus voisi alkaa jo toisena opintovuonna. Silloin opiskelijoilla olisi jo lisääntynyt käsitys opiskelusta ja niistä tavoitteista, mihin he haluavat suuntautua.

LÄHTEET

Aittola, H. 2002. Mitä tohtorin pitää osata? Teoksessa A. Eteläpelto & P. Tynjälä (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus Työelämän ja koulutuksen näkökulmia. Vantaa: Dark Oy, 127, 141.

Hätönen, H. 2006. Eläköön opetussuunnitelma II. Opas ammatillisen koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille. Saarijärvi: Opetushallitus

Launis, K. & Engeström, Y. 2002. Asiantuntijuus muuttuvassa työtoiminnassa. Teoksessa A. Eteläpelto & P. Tynjälä (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus Työelämän ja koulutuksen näkökulmia. Vantaa: Dark Oy, 66.

Lehtinen, E. & Palonen, T. 2002. Kognitio, käytäntö ja kulttuuri: Lintubongarin pidempi oppimäärä. Teoksessa A. Eteläpelto & P. Tynjälä (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus Työelämän ja koulutuksen näkökulmia. Vantaa: Dark Oy, 148–151, 156, 158–159.

Opetussuunnitelman rakenne 2012. Teoksessa Ammatillisten perustutkintojen perusteiden toimeenpano Ammatillisena peruskoulutuksena ja näyttötutkintona. Opetushallitus. Turku: Suomen Yliopistopaino Oy, 11–12, 100–103, 134.

Savon koulutuskuntayhtymä opintosuunnitelma 2009. Opetussuunnitelman yhteinen osa hyväksytty 27.5.2009

Toivonen, V. 1998. Opettaja työnsä tutkijana ja kehittäjänä. Teoksessa Luukkainen O. (toim.) Tulevaisuuden tekijät. Uuden opettajuuden mahdollisuudet. Atena Kustannus, 144.

Tynjälä, P. 2002. Konstruktivistinen oppimiskäsitys ja asiantuntijuuden edellytysten rakentaminen koulutuksessa. Teoksessa A. Eteläpelto & P. Tynjälä (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus Työelämän ja koulutuksen näkökulmia. Vantaa: Dark Oy, 160–161.

<http://www.toponetti.fi/ylakoulusta-toiselle-asteelle/mihin-opiskelemaan/ammatillinen-koulutus/> Yläkoulusta toiselle asteelle, luettu 25.12.2012

RAKENNUS- JA PUUALAN KYSELY LOMAKE VAPAASTI VALITTAVISTA OPINNOISTA

Rakennus- ja puualan kysely vapaasti valittavista opinnoista

Opiskelijan tulee sisällyttää tutkintoonsa 10 opintoviikkoa vapaasti valittavia tutkinnon osia, joiden tavoitteet ja arviointi tulee myös sisällyttää opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla oman koulutusalan tai muiden alojen ammatillisia tai ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (yhteisiä opintoja), lukio-opintoja tai ylioppilastutkinnon suorittamiseen tai jatko-opintoihin valmentavia opintoja, työkokemusta tai ohjattuja harrastuksia, jotka tukevat koulutuksen yleisiä ja ammatillisia tavoitteita sekä opiskelijan persoonallisuuden kasvua.(www.oph.fi)

Haluamme kehittää seuraavalla kyselyllä vapaasti valittavien kurssien tarjontaa rakennus- ja puualalle. Tarkoituksena on laajentaa ammattitaitoa ja yhteistyötä eri ammattialojen kanssa. Vapaasti valittava kokonaisuus on 10 ov eli 200h.

Vastaa esittämiimme kysymyksiin valitsemalla esitetyistä vaihtoehdoista mielestäsi paras tai kirjoita vastaus sille varatulle tilalle

Kiitos vastauksestasi. Näin olet mukana kehittämässä opiskeluasi vapaasti valittavia opintoja.

Terveisin Arto ja Timo

Kysely

Luokka: _____

Opiskelen/ olen valmistunut vuosi: _____

Mies Nainen

Ikä: _____

1. Oletko suorittanut vapaasti valittavia opintoja?

a. En ole, miksi et ole?

---

b. Kyllä, mitä?

---

2. Jos olet suorittanut vapaasti valittavan kokonaisuuden tai osan siitä, oletko kokenut sen?

- a. Tarpeelliseksi ja olen pystynyt laajentamaan omaa ammatillisuutta
- b. Mielestäni se on jäänyt irralliseksi kokonaisuudeksi
- c. Se toi vaihtelua opintoihini

Perustele valintaasi:

---

3. Onko sinulle tehty hyväksiluku vapaasti valittavista opinnoista?

- a. Ei ole
- b. Ei, mutta minulla olisi ollut mahdollisuus, mutta en käyttänyt sitä mahdollisuutta
Miksi et halunnut hyödyntää?

---

c. Kyllä on, mutta millä perusteilla?

---

4. Mikä seuraavista vaihtoehtoista sopii mielestäsi parhaiten vapaasti valittavien tutkinnonosien pituudeksi?

- a. Ammattia syventävä opintokokonaisuus 1x 10ov, keskitytään yhteen aiheeseen kolmen vuoden aikana.

- b. Ammattia syventävä tutkinnonosa, joka on useammasta osasta koostuva kokonaisuus. 2x 5ov keskitytään pariin kiinnostavaan aiheeseen kolmenvuoden aikana.
- c. ”Välipala” joka koostuu useasta pienestä osasta, ei välttämättä, suoraan ammattiin liittyvää. 5x 2ov keskitytään useaan aiheeseen kolmenvuoden aikana.
5. Valitse näistä puualan vapaasti valittavista **viisi kiinnostavinta** tutkinnonosaa ja merkkää 1-5, ykkönen kiinnostavin.

- Massiivipuutuotteiden valmistus
- Levytuotteiden valmistus
- CNC-ohjelmointi ja -työstö
- Ovien valmistus
- Ikkunoiden valmistus
- Portaiden valmistus
- Kalusteiden asennus
- Ovi- ja ikkuna-asennus
- Porrasasennus
- Sisustuspuusepäntyöt
- Puualan tuotteiden myynti
- Intarsia
- Koristeveisto
- Kosteantilankaluste
- Huonekalujen entisöinti
- Luova ilmaisu
- Pakkaussuunnittelu
- Perhonsidonta
- Piirustus
- Puukon valmistaminen
- Puuntaivutus
- Öljyvärimaalaus

Oma ehdotus: _____

Perusteluni: _____

6. Valitse näistä rakennusalan vapaasti valittavista **viisi kiinnostavinta** tutkinnonosaa ja merkkää 1-5, ykkönen kiinnostavin.

- Sisävalmistusvaiheen työt
- Ulkoverhous ja kattotyöt
- Muuraus
- Laatoitus
- Raudoitus- ja betonointi
- Rappaus
- Muottityöt

- Teräsrakentaminen
- Teräsohuttelevyrakentaminen
- Hirsirakentaminen
- Korjausrakentaminen
- Teline rakentaminen
- Ikkunatyö
- Vedeneristys
- Mittaus
- Rakentamispalvelut
- Rakentamispalvelut
- CADS
- Hitsaus

Oma ehdotukseni vapaasti valittaviksi opinnoiksi ja perusteluni:

---

7. Mitä muuta haluat sanoa opintojen toteutumisesta ja sen kehittämisestä?

KIITOS!

PUU- JA RAKENNUSALAN HENKILÖKUNNAN KYSELYN VASTA-
UKSET VAPAASTI VALITTAVISTA OPINNOISTA

**Puu- ja rakennusalan henkilökunnan kysely vapaasti valittavista
opinnoista**

Opettaja kokemus: _____v

Mies ___ Nainen ___

1. Oletko opettanut vapaasti valittavia opintoja?
Kyllä, mitä?

2. Jos olet opettanut vapaasti valittavan kokonaisuuden tai osan siitä,
miten olet kokenut sen?

- a. Olen pystynyt laajentamaan opiskelijoiden- ja omaa ammatillisuutta
- b. Mielestäni se on jäänyt irralliseksi kokonaisuudeksi
- c. Se toi vaihtelua työhöni

Perustele valintaasi:

3. Oletko tehnyt hyväksilukuja vapaasti valittavista opinnoista?

- a. En ole
- b. Kyllä olen, millä perusteilla?

4. Mitä toivot vapaasti valittavalta kurssilta onko se

- a. Ammattia syventävä opintokokonaisuus 1x 10ov, keskitytään yhteen aiheeseen kolmen vuoden aikana.
- b. Ammattia syventävä tutkinnonosa, joka on useammasta osasta koostuva kokonaisuus. 2x 5ov keskitytään pariin kiinnostavaan aiheeseen kolmenvuoden aikana.

c. "Välipala" joka koostuu useasta pienestä osasta, ei välttämättä, suoraan ammattiin liittyvää. 5x 2ov keskitytään useaan aiheeseen kolmenvuoden aikana.

5. Tee ehdotuksia vapaasti valittavista opinnoista

6. Mitä muuta haluat sanoa opintojen toteutumisesta ja sen kehittämisestä?